

პუბლიცისტური დისკურსის მედიატექსტებში ასახვის თავისებურებები - პარალელები თანამედროვეობასთან

/1918 წლის სამთავრობო გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკისა“ და საქართველოს სოციალ-
ფედერალისტების პარტიული გაზეთის „სახალხო საქმის“ მიხედვით/

ბრეგაძე მაია

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი
DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.85>

აბსტრაქტი. საქართველოს პირველი რესპუბლიკის არსებობა დიდი ისტორიული მნიშვნელობის ფაქტია. 1918-21 წლების ქართველი პოლიტიკური ლიდერების სიტყვიერი სარბიელის შესწავლა ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგან ამ პერიოდის პოლიტიკური მეტყველება, ფაქტობრივად, სხვა ტიპისა და შინაარსის მატარებელია და მოიცავს ქვეყნისათვის უმნიშვნელოვანეს საკითხებს. მნიშვნელობა კი, როგორც პროფესორი დ. შველიძე საკუთარ წიგნში აღნიშნავს, გამომდინარეობს ეპოქალური ცვლილებიდან, რადგანაც საქართველოს პოლიტიკურ ელიტას 1917 წლამდე რუსეთის იმპერიის სივრცეში უხდებოდა მოღვაწეობა, ხოლო 1918 წლიდან - დამოუკიდებელ ამიერკავკასიასა და საქართველოში.

ჩვენი კვლევის ძირითადი თემა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პერიოდის პოლიტიკური მჭევრმეტყველების თავისებურებების შესწავლა და თანამედროვეობასთან პარალელების გავლებაა, რისთვისაც ვიყენებთ არსებულ რელიევანტურ ლიტერატურასა და აღნიშნული წლების სამთავრობო და პარტიულ პრესაში გამოქვეყნებულ პუბლიკაციებს.

ჩვენი კვლევის მიზანს წარმოადგენს, შევისწავლოთ და გავარკვიოთ, რა ქმნიდა აღნიშნული პერიოდის პოლიტიკურ რიტორიკას. გამოვიკვლიოთ იმ წლების მედიატექსტების ენის ფუნქციათა რეალიზაციის თავისებურებანი და აღნიშნული მახასიათებლების ანალიზი, ასევე სტატიების ჟანრობრივი კლასიფიკაცია.

საკვლევ მასალად, შედარებითი და შინაარსობრივი ანალიზისათვის, ავიღებთ 1918 წლებში გამოცემულ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის სამთავრობო გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკას“ და სოციალ-ფედერალისტების პარტიულ გაზეთ „სახალხო საქმეს“.

საკვანძო სიტყვები: პოლიტიკური დისკურსი, პუბლიცისტიკა, რიტორიკა, დემოკრატიზაცია

ტერმინები:

პოლიტიკური დისკურსი: პოლიტიკური მეტყველების ერთ-ერთი მიმდინარეობა, რომელიც ჩამოყალიბებულია პოლიტიკური ინსტიტუტების მიერ. აქვს საკუთარი სპეციფიკური სტრუქტურა, განსხვავებული ლექსიკა და წინადადებათა წყობა. აქვს საკუთარი გეგმა და მიზანი, ასახოს მიმდინარე პერიოდის პოლიტიკური ვითარება და გავლენა მოახდინოს პუბლიკაზე საკუთარი არგუმენტების მეშვეობით. პოლიტიკური დისკურსი მჭევრმეტყველების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სფეროა. პოლიტიკური ნების

პუბლიკისადმი გადაცემის ინსტრუმენტს კი ენა წარმოადგენს. პოლიტიკური დისკურსი ჟანრის გარკვეული კლასია, რომელსაც განსაზღვრავს პოლიტიკა. პოლიტიკური ლიდერების გამოსვლები, რომლებიც საკუთარ სიტყვაში ასახავენ პოლიტიკურ მოვლენებს, ქმნიან პოლიტიკური დისკურსის ნიმუშს.

პუბლიცისტიკა: საზოგადოებრივ-პოლიტიკური შინაარსის მქონე ლიტერატურა, რომელიც ასახავს თანამედროვე აქტუალურ თემებს. აქვს ინფორმაციული შინაარსი. გარკვეულწილად, წარმოადგენს პოლიტიკურ ანალიზს და ავითარებს პოლიტიკურ იდეას. მიმდინარე მოვლენების მრავალფეროვნებიდან გამომდინარე, აქვს ფართო დიაპაზონი, საკუთარი მიზანი და გეგმა: ინფორმაციულად გაზარდოს პუბლიკა და მოახდინოს მასზე ზემოქმედება. მისი სპეციფიკური ნიშნებია: აქტუალობა, პრობლემების წინ წამოწევა, ავტორისეული დამოკიდებულების დიაობა. პუბლიცისტიკა იქმნება საკუთარი ენით, რომელიც აყალიბებს თავისებურ, ჟურნალისტიკისა და ორატორული ხელოვნების სტილთან გაიგივებულ პუბლიცისტურ სტილს.

რიტორიკა: ძველ ბერძნულად მეტყველების ხელოვნება, არის დისციპლინა საკუთარი ენობრივი ინსტრუმენტებით, რომლებიც მიზანმიმართულია, საუკეთესოდ წარმოაჩინოს ესა თუ ის მნიშვნელოვანი საკითხი. აქვს დარწმუნებისა და საზოგადოებაზე ზეგავლენის ეფექტი.

დემოკრატიზაცია: სანამ დემოკრატიზაციას, როგორც სახელმწიფო მმართველობის ერთ-ერთი ფორმის ჩამოყალიბების პროცესს განვმარტავდეთ, მოკლედ შემოგთავაზებთ დემოკრატიის დეფინიციას. **დემოკრატია** სახელმწიფო მართვის ფორმაა, სადაც ძალაუფლებას ხალხი წარმოადგენს. ის მოიცავს მთელ რიგ უფლებებსა და თავისუფლებას. საზოგადოება თანაბარუფლებიანი და პიროვნულ უნარს დაყრდნობილია. დემოკრატია მისი რამდენიმე განშტოების კოლაბორაციას წარმოადგენს (პირდაპირი, წარმომადგენლობითი, კლასიკური, დამცავი, ხელშემწყობი და სახალხო დემოკრატია). წინამდებარე ნაშრომში ჩვენი ყურადღება გამახვილებული იქნება საქართველოს პირველი რესპუბლიკის კლასიკური დემოკრატიის პრინციპებსა და მის ღირებულებებზე. აქვე აღვნიშნავთ, რომ **კლასიკური დემოკრატიის** ფორმა, რომელიც დაფუძნებულია სახალხო მმართველობის პრინციპზე, მმართველობისთვის საუკეთესოა და აღიარებული.

მედიატექსტებზე დაკვირვება, მათი შესწავლა და ანალიზი მოხდება შემდეგი მონაცემების იდენტიფიკაციითა და დაჯგუფებით: სტრუქტურულად - ტექსტების აგება, ფორმატი, მოცულობა. შინაარსობრივად - პოლიტიკური ენა, იდეა, ლოგიკა, პრობლემის გაშლა, საუბრის მეთოდი, დასკვნა, რეკომენდაცია; ჟანრობრივად - მოხსენება, მიმოხილვა, სიტყვით გამოსვლა პოლიტიკური დისკურსის მიხედვით.

პუბლიკაციების შესწავლისას იკვეთება პოლიტიკური დისკურსის ძირითადი მიმართულება - დაარწმუნოს აუდიტორია. პოლიტიკური ლიდერები საკუთარ სიტყვაში იყენებენ მიზანმიმართულ ენობრივ სტრატეგიებსა და ლოგიკას.

დემოკრატიული რესპუბლიკის პოლიტიკური მოდელი: 1918 წელს საქართველოს პირველი რესპუბლიკის სათავეში სოციალ-დემოკრატიული პარტია მოექცა - მთელ ევროპაში პირველი სოციალ-დემოკრატიული მმართველი ძალა. ეს განსაკუთრებულად საყურადღებო ფაქტი იყო ევროპული ლიდერი სახელმწიფოებისათვის. დამოუკიდებლობის გამოცხადებისთანავე რესპუბლიკის მმართველობით ფორმად, სრული პოლიტიკური სპექტრის თანხმობით, საპარლამენტო რესპუბლიკა განისაზღვრა. დემოკრატიული ელემენტების გამოყენებით შეიქმნა მძლავრი თვითმმართველობითა და მოქალაქეთა მხრიდან აღმასრულებელი ხელისუფლების კონტროლით ჩამოყალიბებული საპარლამენტო მოდელი. მმართველი ძალა გეგმავდა ფართომასშტაბიან დემოკრატიზაციას, სისტემურ

რეფორმებსა და კაპიტალიზმის ზრდას.

დემოკრატიული მშენებლობის გზაზე უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია პოლიტიკური პოლიგონის პრესის ფურცლებზე არსებობა. „საქართველოს რესპუბლიკის დემოკრატიზაციის პროცესის მაღალი დონის განმსაზღვრელად უნდა აუცილებლად მივიჩნიოთ პლურალისტული და თავისუფალი პრესის არსებობა“ (ირემადე, 2018).

როგორც ჩვენთვის ცნობილია, 1918-21 წლებში გამოიციმდა სხვადასხვა მიმართულების, მათ შორის, პოლიტიკური, ეთნიკური, რელიგიური, ადგილობრივი თვითმმართველობის, მხატვრული 100-ზე მეტი ჟურნალ-გაზეთი.

ნაშრომისათვის, მისი შინაარსობრივი ფაქტორისა და ისტორიული სპეციფიკიდან გამომდინარე, გამოვიყენეთ **თვისებრივი კვლევის** მეთოდები და შევავსოვეთ **მეორადი მონაცემები**. როგორც ვიცით, აღნიშნული მეთოდები ყველაზე მეტად რელევანტურია ისტორიული წარსულის შესასწავლად, ანალიზისა და გაგების მიდგომების გამოყენებით.

აღნიშნული საკითხის კვლევისათვის მნიშვნელოვანია აქამდე არსებული **ლიტერატურისა და სამეცნიერო ნაშრომების მიმოხილვა**: საკვლევ თემასთან დაკავშირებით ლიტერატურის ძირითად ნაწილს მხოლოდ რამდენიმე მეცნიერული ნაშრომი, აღნიშნული პერიოდის საგაზეთო პუბლიკაციები და დარგის ექსპერტების მოსაზრებები და ინტერვიუები წარმოადგენს.

როგორ ზემოთ აღვნიშნეთ, 1918-21 წლებში ბეჭდვითი მედიის საკმაოდ ფართო სპექტრი არსებობდა: თემატიკის მიხედვით - პარტიული, სამხედრო, სახელოვნებო, ლიტერატურული, რელიგიური, პედაგოგიური. ჟურნალ-გაზეთები, ქართულის გარდა, გამოდიოდა რუსულ, სომხურ, აზერბაიჯანულ, გერმანულ და ფრანგულ ენებზეც. საკუთარი პერიოდული გამოცემები ჰქონდათ დიდ ქალაქებს - ბათუმსა და ქუთაისს, რეგიონებს, გარკვეულ კოოპერატიულ კავშირებსა და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებს. სწორედ ამ უკანასკნელს მიმოიხილავს საკუთარ წიგნში პროფესორი ოთარ ჯანელიძე.

ადგილობრივი ბეჭდური მედიის, კერძოდ, ჟურნალ „ერობისა“ და „ერობა და ქალაქის“ რამდენიმე ნომრის განხილვის შედეგად თვალსაჩინოა, თუ როგორი მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს მიმოხილვასა და სააგიტაციო სიტყვას. ერთიცა და მეორეც დაცულია საკუთარი შინაარსითა და პარამეტრებით. აქვე აღვნიშნავთ, რომ **მიმოხილვა** წარმოადგენს საჯარო სიტყვას, რომელშიც მიმოხილულია ნებისმიერი აქტუალური მოვლენა, ხოლო **სააგიტაციო სიტყვა** მიზნად ისახავს, გააკეთოს მნიშვნელოვანი მოწოდება და გავლენა მოახდინოს პუბლიკაზე.

მკვლევარი ნათია კენჭიაშვილი საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის 100 წლის იუბილესთან დაკავშირებულ კონფერენციაზე საკუთარი მცირე კვლევით წარდგა. მისი ნაშრომი ჩვენთვის საყურადღებოა, რადგანაც მან განიხილა 1918-21 წლების პრესა რიტორიკულ ჭრილში.

თანამედროვე ინგლისელი ენამთმეცნიერი პოლ ჩილტონი თვლის, რომ ხშირ შემთხვევაში პოლიტიკური მეტყველება ენის საკითხებს ეჯახება და ეს საკითხები ვარირებს სიტყვების შერჩევიდან ენის არჩევამდე. მისი მიდგომა რომ გავაანალიზოთ, გამოდის, რომ, ორატორი თავად იყენებს ენის თვისებას, განავითაროს პოლიტიკური შეხედულებანი და პუბლიკას მიაწოდოს ისე, როგორც თავად სურს.

ციცინო ბუკიას მონოგრაფიის გაცნობამ კიდევ ერთხელ დაგვარწმუნა, რომ მეოცე საუკუნის დასაწყისში კრიტიკული აზრის გამოთქმის საოცარი კულტურა არსებობდა.

იმ პერიოდის ქართულ პრესაზე ფუნდამენტური ნაშრომის ავტორი რუსუდან ვაშაკიძეა. მისი სამეცნიერო ნაშრომი გვაწვდის ინფორმაციას გაზეთ „საქართველოს“ პუბლიკაციების

შესახებ. იკვეთება გაზეთის იდეოლოგია. მკვლევრის თვალსაზრისითა და ჩვენი განმეორებითი გადახედვის შედეგად, სტატიების მიხედვით, პირველ ადგილზეა ეროვნული საკითხი, რომელიც ქართული ენის, ეკლესიისა და ქართული კულტურის პრობლემებს მოიცავს.

1918 წელს საერთაშორისო ასპარეზზე საქართველოს დამოუკიდებლობის დე იურე (თურქეთი, გერმანია) აღიარების, დამფუძნებელი კრების ჩამოყალიბებისა და საპარლამენტო სტრუქტურის მოწყობის შემდგომ ხელისუფალთა წინაშე დადგა ბეჭდური სიტყვის თავისუფლების, ასევე, სამთავრობო პერიოდული გამოცემის შექმნის საკითხი.

პირველი სახელისუფლებო გაზეთი, რომელიც საქართველოს გათავისუფლებიდან დაახლოებით ორ თვეში იბეჭდება, „საქართველოს რესპუბლიკაა“. ყოველდღიური პერიოდული გამოცემა, ინფორმაციას ოთხიდან ექვს ფურცლამდე იტევს და დოკუმენტურად ასახავს დამოუკიდებლობის სამწლიანი პერიოდის გამოწვევებით სავსე, ურთულესი ცხოვრების თითოეულ მნიშვნელოვან ეტაპს.

გაზეთის რედაქტორი საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პარლამენტის წევრი, ქართველი პოლიტიკური მოღვაწე პავლე საყვარელიძეა.

ჩვენ მიერ შესწავლილი იქნა „საქართველოს რესპუბლიკის“ 1918 წლის ყველა ნომერი. შედეგად, იკვეთება გაზეთის თემატური და სტრუქტურული ჩარჩო, საკუთარი წყობით, აგებულებით, კონცეპტუალური მიდგომებით, შინაარსობრივი და ჟანრობრივი სტილით.

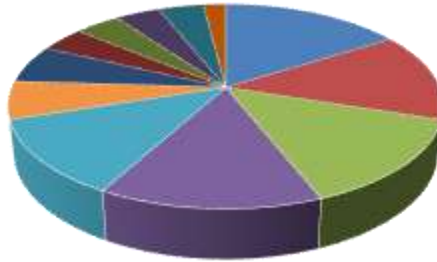
გაზეთის პოლიტიკური შინაარსი სამთავრობო კურსს ატარებს და ყველა საკითხთან დაკავშირებით მისი აზრის კონსტატაციას წარმოადგენს. გაზეთი ბეჭდავს სტატიებს საერთაშორისო საკითხებსა და მეზობელი ქვეყნების პოლიტიკურ მდგომარეობაზე.

„საქართველოს მოამბის“ ფურცლებზე ვხვდებით მთავრობის სხდომათა დეტალურ ანგარიშებს, რომლებშიც სიტყვასიტყვით, საგაზეთო სტატიების სტილით, დახვეწილი ენობრივი ფორმულირებითაა გადმოცემული სხდომათა მიმდინარეობა. აღწერილია კამათი, შეკითხვები, მომხსენებელთა სიტყვით გამოსვლები. ეს უკანასკნელი, პრესის მეშვეობით, უკვე ოფიციალური მედიატექსტის სახეს იძენს.

მოხდა მასალის სისტემატიზება და კლასიფიკაცია ცალკეული მედიატექსტების შინაარსობრივი ანალიზის მიხედვით. დაკვირვების შედეგად წარმოჩინდება პუბლიცისტური დისკურსის მედიატექსტებში ასახვის თავისებურებანი და ძირითადი ღირებულებითი ვექტორები. რაკი დავასკვნით, რომ გამოცემების შინაარსი უმეტესწილად პოლიტიკური ხასიათისაა, ეს საშუალებას გვაძლევს, ვიმსჯელოთ და პუბლიკაციები პოლიტიკური რიტორიკის ჭრილში განვიხილოთ.

„საქართველოს რესპუბლიკის“ 1918 წლის გამოცემის აბსოლუტურად ყველა ნომერში არაოფიციალური განყოფილების მთავარი სტატია საქართველოს **დემოკრატიზაციის** პროცესებს ეძღვნება. ერთმნიშვნელოვნად უნდა აღვნიშნოთ, რომ გაზეთში წარმოჩინებული სხვა აქტუალური საკითხებიც დემოკრატიულ-პოლიტიკურ კონტექსტში განიხილება.

თუკი ჩვენ ხელთ არსებულ მონაცემებს რაოდენობრივად დავაჯგუფებთ, მივიღებთ შემდეგ ცხრილს:

■ გერმანია-საქართველოს ურთიერთობები	■ მიწის საკითხი
■ ეთნიკური უმცირესობები	■ სამხედრო თემა
■ ბოლშევიზმის კრიტიკა	■ ნაციონალიზმი
■ პარტიები და ფრაქციები	■ განათლება
■ აგრარული რეფორმა	■ ეკონომიკა
■ საშინაო პოლიტიკა	■ საქართველოს მოქალაქეობა

პუბლიცისტური ტექსტების შინაარსობრივი ანალიზის შემდგომ უკვე შეგვიძლია ვისაუბროთ მათ **ჟანრობრივ** და **სტრუქტურულ** კლასიფიკაციაზე.

კონკრეტული დარგის, ჩვენს შემთხვევაში, პოლიტიკური მჭევრმეტყველების, ნიმუშებს საერთო მახასიათებელი აქვთ. ამ მახასიათებლებზე, დაკვირვებების შედეგად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ გავლენას ახდენს ის ეპოქა, რომელშიც იწერებოდა ტექსტი, ასევე მოტივი, კონტექსტი და სხვა.

უპირველესად, უნდა აღვნიშნოთ, რომ რიტორიკული ტექსტები გამოირჩევა საკუთარი, მკვეთრად გამოხატული მიზანდასახულობით. როგორც ამ დარგის მკვლევრები წერენ, არსებობს რიტორიკის ოთხი მიზანი: დარწმუნების, ინფორმირების, გამოხატვის, გართობის (To Persuade, To Inform, To Express, To Entertain). ჩვენ მიერ შესწავლილი მედიატექსტები პირველ სამ მიზანს აერთიანებს.

პოლიტიკური მჭევრმეტყველება იყოფა შემდეგ ჟანრებად: სოციალურ-პოლიტიკური, ეკონომიკური, კულტურულ-საგანმანათლებლო თემებზე აგებული **მოხსენება** და **მიმოხილვა** ანუ საჯარო სიტყვა, რომელშიც განხილულია რაიმე მოვლენა განსაზღვრული რეგლამენტით.

საკვლევი ტექსტების თავმოყრამ საშუალება მოგვცა, ჩამოვაცალიბოთ მათი **ჟანრობრივი სტრუქტურა**, რომელსაც შემდეგი სახე მივეცით:

1918 წლის „საქართველოს რესპუბლიკაში“ დაბეჭდილი მედიატექსტები მიეკუთვნება პოლიტიკური მჭევრმეტყველების დარგს. მათ გააჩნიათ პოლიტიკური მჭევრმეტყველებისათვის დამახასიათებელი პროგრამულობა და მიზანდასახულობა. კონკრეტული ტექსტების მიზანს წარმოადგენს ქართველი საზოგადოების ინფორმირება, მის მსოფლმხედველობაზე გავლენის მოხდენა, მისი აქტიურობის გამოწვევა და სოციალური პროცესების წახალისება.

ჩვენთვის საინტერესო მეორე პერიოდული გამოცემა „სახალხო საქმე“ სოციალ-ფედერალისტების პარტიული ორგანოა. პარტიის მესვეურებს მიაჩნდათ, რომ დამოუკიდებლობა რევოლუციური ძალების შეკავშირებით მიიღწეოდა და ამგვარად, გაზეთი ეროვნული და პატრიოტული საკითხების ერთგვარ აპოლოგიას წარმოადგენს.

გაზეთი ხშირად მსჯელობს ფედერაციული სახელმწიფოს მოწყობის საკითხებზე. აი,

როგორც მიაჩნია მას დემოკრატიული საქართველოს სახელმწიფო სტრუქტურა. ქვეყანას უნდა გააჩნდეს პარლამენტი, ანუ, სათათბირო ორგანო, რომელიც პასუხისმგებელია სახელმწიფოს ცხოვრებაზე. მას მეთაურობს პრეზიდენტი, რომელიც წარმოადგენს მთელ ქვეყანას. სწორედ პარლამენტი და პრეზიდენტი გამოხატავენ ერის სურვილებსა და მოთხოვნებს. აქ შეინიშნება ხალხის ძალა. ის, რომ სწორედ ხალხია ქვეყნის მთავარი შემოქმედი.

ხალხის უფლებამოსილებების შესახებ „სახალხო საქმე“ ერთმნიშვნელოვანი პოზიცია აქვს. როგორც დემოკრატიული ქვეყნის საზოგადოებას შეეფერება, პირველ ადგილზეა არჩევნების გამართული სისტემა, რომელშიც თითოეულ მოქალაქეს, განურჩევლად სქესისა (და ეს ხაზგასმითაა ნათქვამი), ეროვნებისა, რელიგიისა, შეუძლია მიიღოს მონაწილეობა და გააკეთოს საკუთარი არჩევანი. ყველაფერ ქართულს უნდა მიენიჭოს პრიორიტეტი. ქართულ საკანონმდებლო ინსტიტუციებს, ქართულ სასამართლოს, სამმართველოებს, საგანმანათლებლო სისტემას და ა.შ. გამომდინარე აღნიშნულიდან, ქართველ ხალხს ექნება უდიდესი პრიორიტეტი ქართულად განაგოს საკუთარი ქვეყნის საქმე.

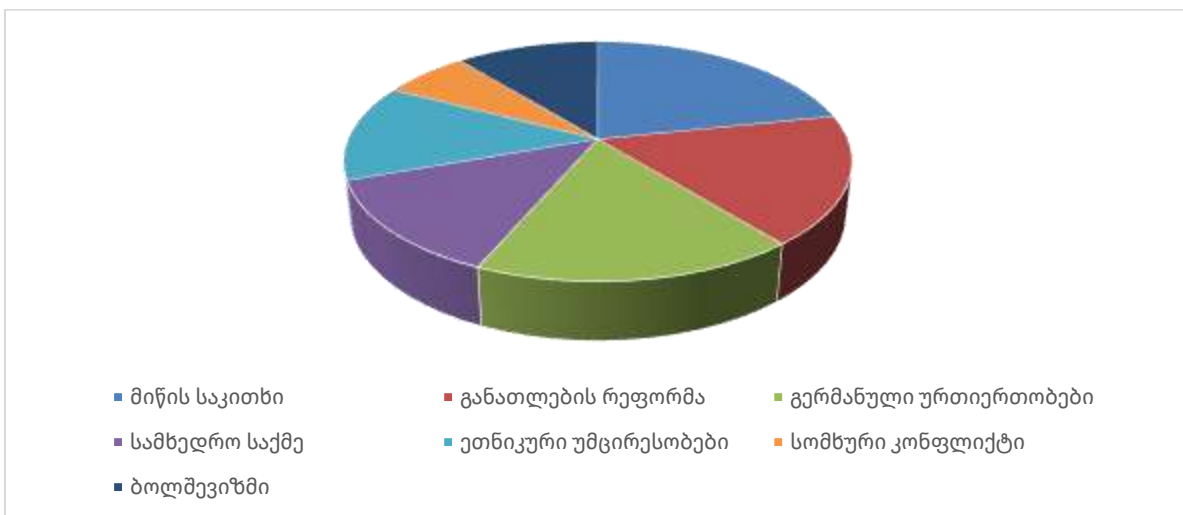
ჩვენ მიერ შესწავლილი იქნა 1918 წლის თითქმის ყველა გამოცემა და შეგვიძლია წარმოვადგინოთ გაზეთის შინაარსობრივი სახე. „სახალხო საქმე“ ასახავდა ქვეყანაში მიმდინარე ყველა მნიშვნელოვან პროცესს, ეხმაურებოდა საზოგადოებისათვის საინტერესო და პრობლემატურ ყველა საკითხს, სისტემატურად აშუქებდა დამფუძნებელი კრების მუშაობას.

ასევე, ბევრ ნომერში ვხვდებით მთავრობის დადგენილებებს, დებულებებს, საჭირო განცხადებებს, მოწოდებებისა და ლოზუნგების შემცველ პუბლიკაციებს.

გაზეთი საინფორმაციო შინაარსის მასალებითაა დაკომპლექტებული.

პირველ ადგილზე, გამოქვეყნებული სტატიების მიხედვით, არის მიწის საკითხი; რაოდენობრივი მაჩვენებლით მას უტოლდება სტატიები განათლების რეფორმისა და ქართულ-გერმანული ურთიერთობების შესახებ. შემდეგ მოდის სამხედრო თემა და ეთნიკური უმცირესობები, ასევე დაახლოებული რაოდენობით; 1918 წლის დეკემბრის თვეში ყოველ დღე იბეჭდება სტატიები ქართულ-სომხური კონფლიქტის თაობაზე.

სქემატურად ეს მაჩვენებლები ასე გამოიყურება:

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, რიგ მიმართულებებში მმართველი ძალისა და ფედერალისტების აზრები მკვეთრად უპირისპირდებოდა ერთმანეთს. აგრარული და სოციალურ-ეკონომიკური მნიშვნელობის საკითხები წარმოადგენდა დავის, დისკუსიისა და

განსჯის საგანს.

პირველ მსოფლიო ომში გერმანიის დამარცხებამ უარყოფითი გავლენა იქონია საქართველოს პოლიტიკურ მდგომარეობაზე. კერძოდ, მეზობელმა სახელმწიფოებმა (რუსეთი, სომხეთი, აზერბაიჯანი) გერმანიის კაპიტულაცია საქართველოს დამარცხებასთან გააიგივეს და გადაწყვიტეს, ესარგებლათ ამ მდგომარეობით. მათი მიზანი ზოგიერთი ტერიტორიის მითვისება იყო. შედეგად, რუსეთის მხარე იერიშზეც გადმოდის.

სწორედ აქ ვხვდებით ქართველ პოლიტიკოსთა უზადო დიპლომატიურ გამოცდილებასა და უდიდეს პატრიოტიზმს, ასევე, პოზიციისა და ოპოზიციური მხარის ერთსულოვნების სამაგალითო ნიმუშს.

ერთბაშად ყველა პარტიულ გაზეთში ქვეყნდება საყოველთაო მობილიზაცია შემდეგი მოწოდებით. სამთავრობო აპარატი საჯარო განცხადებას აკეთებს, რომ აღნიშნული თავდასხმა რუსეთის იმპერიალისტური ზრახვების შედეგია, რაც წვრილი ერების დამონებასა და დემოკრატიის დათრგუნვას ემსახურება.

აქვე ვხვდებით დღევანდელი მსოფლიოსთვის საკმაოდ კარგად ნაცნობ შემთხვევას. ხელისუფლება მოწოდებას ევროპული სახელმწიფოების მიმართაც ავრცელებს და „იმედს გამოთქვამს, რომ ევროპის სახელმწიფოები ხმას აღიმადლებენ ჩვენი ერისა და დემოკრატიის დასაცავად.“ (ბენდიანაშვილი ალ, საქართველოს ისტორია 1901-1921, 1999)

70 წლის რუსული ბატონობის შემდეგ ჩვენმა სიტყვამ და მოქმედებამ თავისუფლად სუნთქვა დაიწყო. პირველი რესპუბლიკის მედიის შესწავლა იმიტომაც არის მნიშვნელოვანი, რომ ბევრი საერთო ვექტორის გამოყოფა შეიძლება. ასევე, წარსულში გადადგმული ნაბიჯების ანალიზი თავიდან აგვარიდებს მსგავსი შეცდომების დაშვების შესაძლებლობას.

საუკუნისწინანდელი მედიაკლიმატის გაშიფრვისას იკვეთება ბევრი საერთო მიდგომა, დამაფოქრებელი და მნიშვნელოვანი. ერთ-ერთი ასეთია დამოკიდებულება მეზობელი ქვეყნებისადმი. ევროპული ორიენტაცია, პირველი რესპუბლიკის უცილობელ არჩევანს წარმოადგენს, თუმცა სხვადასხვა პარტიული ძალები მეტ-ნაკლები სკეპტიციზმით უყურებენ იმავე გერმანიის პროტექტორობის საკითხს.

საერთოა პოლარიზებული პრესის არსებობაც. თუმცა, სამწუხაროდ, წინა საუკუნისაგან განსხვავებით, პლურალიზმისა და ეროვნული ღირებულებებით შემდგარ საერთო პლატფორმას დღეს ვერსად ვხვდებით.

დასასრულ, უკვე შეგვიძლია ჩამოვაცალიბოთ გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკისა“ და „სახალხო საქმის“ მედიაპროფილი. აღსანიშნავია, რომ პუბლიკაციები არ არის ვიწროპარტიული, და არც რომელიმე კერძო სუბიექტისა თუ კლასის ინტერესის მატარებელი: ტექსტები მიეკუთვნება პოლიტიკური მჭევრმეტყველების ჟანრს, შინაარსობრივად ახდენს **ლიბერალური, დემოკრატიული ფასეულობების პრეზენტაციას**. ამიტომ, რელიევანტურია დასკვნა, რომ 1918 წლის „მთავრობის მოამბე“ და „სახალხო საქმე“ უხარვეზოდ ირგებს აკადემიური პოლიტიკური მიმდინარეობის ჩარჩოს, ახდენს კლასიკური ლიბერალური ღირებულებების გენერირებას და წარმოადგენს ჯანსაღი პატრიოტიზმისა და ჰუმანიზმის მქადაგებელი ქართული ჟურნალისტიკის უპრეცედენტო მოდელს.

ბიბლიოგრაფია:

1. ანდერსენი ე, *საქართველო და საერთაშორისო შეთანხმებები 1918-1921*, გამომცემლობა „მწიგნობარი“, თბილისი, 2020
2. ბენდიანაშვილი ალ, *საქართველოს ისტორია 1801-1921*, გამომცემლობა „განათლება“, თბილისი, 1999

3. ბუკია ც, საზეთი „საქართველო“ (1918-1919 წწ), გამომცემლობა „უნივერსალი, თბილისი, 2020
  4. ვაშაკიძე რ, საქართველოს დამოუკიდებლობის იდეა 1917-18 წლების ქართულ პრესაში, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 2009
  5. ირემაძე ი, პოლიტიკური პარტიები და პარტიული სისტემა 1917-1921 წლების საქართველოში, ჰაინრიხ ბიოლის ფონდის გამომცემლობა, თბილისი, 2021
  6. ირემაძე ი, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა - რეპრესირებული და მივიწყებული პოლიტიკური მოდელი, ჰაინრიხ ბიოლის გამომცემლობა, თბილისი, 2018
  7. კენჭიაშვილი ნ, ქართული მჭევრმეტყველების ტექსტების ლინგვისტური ანალიზი: ტროპის სახეები, ივ. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 2020
  8. კენჭიაშვილი ნ, პოლიტიკური რიტორიკა 1918-21 წლების ქართული პოლიტიკური დისკურსის მიხედვით, ახალი ეპოქის დასაწყისი - საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა, კავსკასის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 2018
  9. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა (1918-1921) ენციკლოპედია-ლექსიკონი, ივ. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 2018
  10. შველიძე დ, საქართველოს უახლესი ისტორია, გამომცემლობა მერიდიანი, თბილისი, 2021
  11. ჯანელიძე ო, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ისტორიის ნარკვევები, საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის გამომცემლობა, თბილისი, 2018
  12. გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1918 წ ყველა ნომერი
  13. გაზეთი „სახალხო საქმე“, 1918 წლის ყველა ნომერი
  14. ჟურნალი „ერობა და ქალაქი“, 1920, №5
  15. ჟურნალი „ერობა“, 1920, №1
1. Charaudeau P, *Le discours politique. Les masques du pouvoir*, Vuibert, Paris, 2005
  2. Chilton P, *Analysing political discourse*, Taylor&Francis e-Library, 2004
  3. Shamilishvili M, Tsereteli M, *Reflection of Liberal Values in Georgian Press in 1918-1921*, International Relations and Diplomacy, David Publishing Company, 2016

Peculiarities of reflection of journalistic discourse in media texts, parallels with modernity

Bregadze Maia

Caucasus International University, Tbilisi

Abstract

The existence of the first Republic of Georgia has a huge historical significance. Understanding the verbal speeches delivered by civic leaders from 1918 to 1921 is crucial due to the unique nature and content of the political discourse during that period. The importance, as Professor D. Shvelidze notes in his book, derives from the epochal change because the political elite of Georgia had to work in the space of the Russian Empire until 1917 and from 1918 in the independent Transcaucasia and Georgia.

The main topic of this research is to examine the distinctive features of political eloquence during the Democratic Republic of Georgia, utilizing relevant literature as well as publications from government and party press during the specified years.

The purpose of our research is to find out what constituted the political rhetoric of the mentioned period, to investigate the peculiarities of the implementation of the language functions of the media texts of those years, and to analyze the genre classification of the documentations. The research material selected for comparative and substantive study consists of the first government newspaper of the Democratic Republic of Georgia, "Republic of Georgia," and the party newspaper of the Social-Federalists, "People's Affairs," from 1918 to 1921.

Key words: Political discourse, publication, rhetoric, democratization